

SYLABUSDOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 1 października 2020 – 30 września 2023
(skrajne daty)

Rok akademicki 2020/2021

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Filozofia jako sposób życia
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Filozofii
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Filozofii
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów	Podstawowy
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok I, semestr II
Rodzaj przedmiotu	Podstawowy
Język wykładowy	Polski
Koordinator	
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Marcin Subczak (wykład)

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
2	15								3

1.2. Sposób realizacji zajęć zajęcia w formie tradycyjnej zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**

WYKŁAD: ZALICZENIE Z OCENĄ

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Student powinien dysponować szczegółową wiedzą historyczną i wiedzą o kulturze na poziomie liceum a także prezentować umiejętność pracy z tekstem literackim i naukowym. Student powinien posiadać również podstawową wiedzę z zakresu historii filozofii antycznej oraz

umiejętność rozumienia i definiowania podstawowych pojęć filozoficznych.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Celem wykładu jest zapoznanie studentów z antyczną genezą, specyfiką oraz sposobem rozumienia filozofii jako sztuki życia.
C ₂	Celem wykładu jest również prezentacja rozwoju filozoficznego sposobu życia w kolejnych epokach oraz jego identyfikacja w poszczególnych nurtach filozoficznych (np.: egzystencjalizm, personalizm, filozofia dialogu i spotkania, coaching i doradztwo filozoficzne).

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
K_Wo2	Absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu historyczne kształtowanie się idei filozoficznych, poglądy i pisma klasycznych autorów filozoficznych, obecność idei filozoficznych w dziełach polskiej kultury; rolę refleksji filozoficznej w kształtowaniu kultury i społeczeństwa	P6S_WG
K_Uo2	Absolwent potrafi rozpoznawać odmienne stanowiska światopoglądowe i wyobrażenia kulturowe na poziomie umożliwiającym dialog między nimi; stosować typowe strategie argumentacyjne, konstruować argumenty krytyczne, formułować odpowiedzi na krytykę; interpretować tekst filozoficzny, słuchać ze zrozumieniem ustnych prezentacji idei i argumentów filozoficznych, analizować te idee i argumenty (uzasadniać i krytykować), wykrywać zależności między tezami oraz zależności między ideami filozoficznymi a procesami społecznymi i kulturalnymi	P6S_UK
K_Uo4	Absolwent potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę	P6S_UU
K_Ko1	Absolwent jest gotów do krytycznej oceny posiadanej przez siebie wiedzy, przyjmowania nowych idei, zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów; do formułowania propozycji rozwiązania rozpoznanych problemów	P6S_KK
K_Ko3	Absolwent jest gotów do działań na rzecz zachowania dziedzictwa filozoficznego i brania odpowiedzialności za trafność przekazywanej wiedzy; ciągłego dokształcania i	P6S_KR

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

<p>W1. Między teoretycznym a praktycznym rozumieniem filozofii (2 godz.) Znaczenie słowa „filozofia”; definicje filozofii i uwzględnienie jej praktycznego (egzystencjalnego) wymiaru; racjonalizm a irracjonalizm; miejsce i rola etyki filozoficznej; prawda a dobro, piękno, jaźń; kontekst odkrycia a kontekst uzasadnienia; życie, człowiek, podmiot, osoba jako kategorie filozoficzne.</p>
<p>W2. Sokrates i Platon – antyczne źródła filozoficznej sztuki życia (2 godz.) Nowe – sokratejskie rozumienie filozofii (teza Diogenesa Laertiosa o „ściągnięciu filozofii z nieba na ziemię”); Sokrates kontra sofisci a problem <i>arete</i> i <i>paidei</i>; nowe rozumienie <i>psyché</i> i znaczenie filozoficznej troski o duszę; etyka, wychowanie, polityka a kwestia filozofii życiowo „zaangażowanej” – Platon; medycyna i filozofia oraz problem terapii duszy (tradycja pitagorejska); kwestia ćwiczeń duchowych i postać mędrca.</p>
<p>W3. Antyczne filozoficzne modele życia – próba charakterystyki (2 godz.) Rola tradycji biograficznej/doksograficznej i znaczenie „wyboru życiowego”; połączenie <i>theoria</i> i <i>praxis</i>; egzystencjalne postawy: <i>askesis</i>, <i>autarkia</i>, <i>ataraksja</i>, <i>apatheia</i>; praktyka ćwiczeń duchowych (nauczyć się żyć, nauczyć się czytać, nauczyć się rozmawiać – dialog, nauczyć się umierać); filozoficzny sposób życia jako przekształcenie całego człowieka - <i>konwersja</i>.</p>
<p>W4. Filozoficzne modele życia w okresie helleńskim, hellenistycznym i epoce cesarstwa – przedstawiciele (2 godz.) Arystoteles i „teoretyczna” forma życia; sokratycy mniejsi i więksi; epikureizm (kanonika, fizyka, etyka), stoicyzm i trójpodział filozofii; sceptycyzm; Filon z Aleksandrii; Plotyn.</p>
<p>W5. Filozofia jako sztuka życia w dziejach filozofii – wybrane koncepcje (2 godz.) Średniowiecze i chrześcijaństwo jako filozofia życia; renesansowe odrodzenie antycznego sposobu filozofowania; Petrarca; Erazm; Montaigne; Pascal; Kierkegaard; Nietzsche; egzystencjalizm; personalizm; filozofia dialogu i spotkania.</p>
<p>W6. Coaching filozoficzny (2 godz.) Pytanie o możliwość, płaszczyzny, zakres i sposoby zastosowania filozofii w technikach <i>coachingu</i>; <i>coaching</i> – definicja (zbiór technik pozwalających na realizację wybranego modelu życia) i wymiary (indywidualny, społeczny, zawodowy); stymulowanie rozwoju osobistego i zawodowego; filozofia wobec mediacji, umiejętności interpersonalnych i kreowania wizerunku; strategie racjonalnego podejmowania decyzji; techniki motywacyjne i twórcze myślenie.</p>
<p>W7. Doradztwo filozoficzne (2 godz.) Doradztwo indywidualne: pogłębienie świadomości, samorozwój, budowanie relacji, strategie komunikacji, rozstrzyganie dylematów etycznych, wyznaczanie celów i optymalizacja wyborów, odkrywanie sensu życia w sytuacjach granicznych. Doradztwo instytucjonalne: filozofia zarządzania, etyka zawodowa, mentoring w biznesie, szkolenia rozwojowe.</p>
<p>W8. Psychoterapia filozoficzna (mentaloterapia) (1 godz.) Terapia przez rozmowę filozoficzną; relacja: terapeuta-klient; rozpoznanie problemu; przemiana w sposobie widzenia siebie i świata; stoickie „wyobrażenie” jako przestrzeń oddziaływań terapeutycznych (człowiek – wyobrażenie – zdarzenie); od samopoznania do samookreślenia.</p>

3.4 Metody dydaktyczne

Np.:

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość, dyskusja nad тезami obecnymi w zadanych wcześniej tekstach

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	OBSERWACJA I OCENA INDYWIDUALNEJ AKTYWNOŚCI W TRAKCIE ZAJĘĆ; KOŁOKWIUM	WYKŁAD
EK_02	OBSERWACJA I OCENA INDYWIDUALNEJ AKTYWNOŚCI W TRAKCIE ZAJĘĆ; KOŁOKWIUM	WYKŁAD
EK_03	OBSERWACJA I OCENA INDYWIDUALNEJ AKTYWNOŚCI W TRAKCIE ZAJĘĆ; KOŁOKWIUM	WYKŁAD
EK_04	OBSERWACJA I OCENA INDYWIDUALNEJ AKTYWNOŚCI W TRAKCIE ZAJĘĆ; KOŁOKWIUM	WYKŁAD
EK_05	OBSERWACJA I OCENA INDYWIDUALNEJ AKTYWNOŚCI W TRAKCIE ZAJĘĆ; KOŁOKWIUM	WYKŁAD

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Podstawowym warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest obecność studenta na zajęciach. Kryterium oceny stanowi jego werbalna aktywność w trakcie zajęć, a następnie podsumowujące semestr pisemne kolokwium końcowe z otwartymi pytaniami i rozwiązywaniem problemów.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	Wykład 15 godzin
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	Wykład: 50 godzin
SUMA GODZIN	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie przewidziano
zasady i formy odbywania praktyk	Nie przewidziano

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

- Domański J., *Metamorfozy pojęcia filozofii*, przeł. Z. Mroczkowska, M. Bujko, Polska Akademia Nauk, Instytut Filozofii i Socjologii, Warszawa 1996
- Domański J., *Scholastyczne” i „humanistyczne” pojęcie filozofii*, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2005
- Femiak T., *Terapia filozoficzna, czyli doradztwo filozoficzne w działaniu*. [w:] *Psychoterapia. Pogranicza. Podręcznik akademicki*, red. L. Grzesiuk, H. Suszek, Eneteia, Warszawa 2012
- Gwiazdecka J., *Etyka Platona. O formie platońskiej refleksji moralnej*, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2003
- Hadot P., *Czym jest filozofia starożytna*, przeł. P. Domański, Fundacja Aletheia, Warszawa 2000
- Hadot P., *Filozofia jako ćwiczenie duchowe*, przeł. P. Domański, Fundacja Aletheia, Warszawa 2003
- Hadot P., *Twierdza wewnętrzna. Wprowadzenie do „Rozmyślań” Marka Aureliusza*, przeł. P. Domański, Antyk, Kęty 2004
- Hołówka J., *Etyka w działaniu*, Prószyński i S-ka, Warszawa 2001
- Konik R., *O pięciu mitach związanych z edukacją filozoficzną* [w:] *Obecność filozofii*, red. A. Chmielewski i in., „Studia Philosophica Wratislaviensia” 2014
- Kowalewska M., *Doradztwo filozoficzne a coaching*, [w:] *Edukacja, wychowanie, odpowiedzialność. Z teorii praktyki pedagogicznej*, red. T. Zawojska, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2013
- Mrówka M., *Źródła etyki doradztwa w filozofii starożytnej*, *Annales. Etyka w życiu gospodarczym* 2011, t. 14, nr 2
- Ostasz L., *O usprawnianiu rozumu i leczeniu psychiki. Psychoterapia filozoficzna*, Laterna, Krynica Morska, 2007
- Pawłowski K. J., *Dyskurs i asceza. Kształtowanie człowieczeństwa w kontekście mistyki filozoficznej*, Tyniec, Kraków 2007
- Paczkowski P., *Filozoficzne modele życia w klasycznym antyku. (IV w p.n.e.)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2005
- Visnovsky E., *Doradztwo filozoficzne jako forma praktyki filozoficznej*, tłum. M. Aleksandrowicz, [w:] *Szkice ze współczesnej filozofii słowackiej*, red. J. Mizińska, H. Rarot, „Colloquia Communia” 2001, nr 4 (71)
- Woszczyk A., Olesiński D., (red.) *Filozofia jako sztuka życia. Teorie, modele i wzorce dla doradztwa filozoficznego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2013

Literatura uzupełniająca:

- Albert K., *Wprowadzenie do filozoficznej mistyki*, przeł. J. Marzęcki, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2002
- Bednarczyk A., *Medycyna i filozofia w starożytności*, Uniwersytet Warszawski, Wydział Filozofii i Socjologii, Warszawa 1999

- Dembińska-Siury D. *Człowiek odkrywa człowieka. O początkach greckiej refleksji moralnej*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1991
- Guthrie W. K. C., *Sokrates*, przeł. K. Łapiński, S. Żuławski, Fundacja Aletheia, Warszawa 2000
- Jaeger W., *Paideia. Formowanie człowieka greckiego*, przeł. M. Plezia, H. Bednarek, Fundacja Aletheia, Warszawa 2001
- Kijewska A., Zieliński E. I., (red.) *Platon. Nowa interpretacja*, Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin 1993
- Krokiewicz A., *Sceptycyzm grecki. (Od Pirrona do Karneadesa)*, PAX, Warszawa 1964
- Krokiewicz A., *Sceptycyzm grecki. (Od Filona do Sekstusa)*, PAX, Warszawa 1966
- McGinn B., *Mistyczna myśl Mistrza Eckharta człowieka, przed którym Bóg niczego nie skrył*, przeł. S. Szymański, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2009
- McGinn B., *Obecność Boga: historia mistyki zachodniochrześcijańskiej*, t. I, *Fundamenty mistyki. (Do V wieku)*, przeł. T. Dekert, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2009
- Skrzypek-Faluszczyk J., *Ocalenie od zła w filozofii Platona*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2010
- Snell B., *Odkrycie ducha. Studia o greckich korzeniach europejskiego myślenia*, przeł. A. Onysymow, Fundacja Aletheia, Warszawa 2009

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej